

POZDRAJ BÓH ČASOPÍS EVANGELICKÝCH SERBOW

5. číslo

Budyšin, meja 1973

Létník 23

Hrono na róžownik

W Chrystusu su schowane wšitke pokłady mudrosće a pónača (Kol. 2,3)

My stejmy wšitcy w tutym swěće. W nim dopjelnjamy swoje wšelake winowatoścę a příslušnosćę, mamy wjesele a horjo. To so samo wot so rozumi, zo je tuton widzomny swět za nas woprawdzoſitós, realita. Ale runje tak je za nas realita drugi, hinaši swět, swět našeho Boha a jeho Chrystusa, swět křesćanskeje wěry, swět wěčnosće. Wězo je to njewidzomny swět. To wotpowěduje tomu, štož swaty Pawoł hiše na druhim městnje rjeknje, hdyž wón nas křesćanom mjenuje tajkich, „kiž my njehladamy — jenož — na widzomne, ale — tež — na njewidzomne. Přetož štož je widzomne, to je časne, a štož je njewidzomne, to je wěcene.“ (2. list na Kor. 4,18)

Někt wón w našim hronu wuzběhuje, zo runje w tym swěće, w swěće, w kotrymž do Chrystusa wěrimy, su pokłady schowane, pokłady mudrosće a pónača. Wězo so njedna wo zemsku, wo wědomostnu mudrosć, wo spóznače wěcow tutoho žiwjenja a tutoho swěta, ale jedna so wo potajnstwa našeje křesćanskeje wěry.

Hdyž do Boha wěrimy, wšehomocneho stworicela njebla a zemje, kiž ma cyly swět, tež žiwjenje ludow a ludzi w swojimaj rukomaj, je to potajnstwo wěry, kotrež

kóždy njepripóznawa. Ale tež swět druheho artikla, Jězusowy niski narod w Betlehemje, jeho křižowanje, naše wumóženje, jeho stawanie z rowa, naše žiwjenje: to wšo je schowany poklad wěry. A zo njestejmy jenož pod wliwom wselakich duchow, ale móžemy so dać wodźiť Božemu swjatemu Duchej, zo mamy jeho wosadu na zemi, zo mamy Bože słwo a sakramenty: to su wšo tajke potajnstwa. A hdyž džěći křesćansce rozwučujemy a hdyž předujemy a Bože słwo připowědamy na wselake wašnje, ničo dale nječinimy, hač zo bychmy sptyali, jich wšich wodźiť do potajnego swěta wěry a jich zeznajomić ze schowanymi pokładami mudrosće a pónača.

Wězo njeje to tak měnjene, zo by so w křesćanstwie jednalo wo tajnu wučbu kaž při někotrych nabožinach, sektach a filozofijach. Wězo sluša to potom wšitko do zjawnosće. Nam placi, štož Spitta spěva:

My zjawnje wuznać chcemy
srjedž lutej njewěry,
zo za Chrystusom džemey
a jemu služimy.

La.

Prědowanje na Kublanskim dnju 26. 2. 1973 (Luk. 8,4–15)

Hačrunje Jězusowe přirunanje wo syjeru abo wo symjenju Božeho słowa — kaž nadpismo w starym wudaču serbskeje Biblije rěka — so husto slyši a rozpomina, njeje škoda a njeje podarmo, zo znate wěcy hiše raz abo znova přemyslujemy. Čim huscišo so z biblickimi tekštami zaběramy, cím lepje je za nas, přetož to je prawej wěrje nimomery spožmožne. Wězo tči w Jězusowym přirunaju bohatstwo wažnych prašenjow a dypkow, a w přenim wokomiku njewěmy, što je tu poprawom to najwažniše, z kotrymž mohli rozpominanje wo tutym tekšće najlepje započeć.

Po mojim zdaću mamy to najwažniše tutoho přirunanja tak pytać a wunamakać so prašejo, kajke pokiwy k tematice našeho lětušeho Kublanskeho dnja w nim su.

W našim najnowšim času přeputuje so jako hlowny problem cyrkwienske žiwjenja, čehodla je cyrkwienske připowědanje tak malo wuspěšne. Wjele přičinow dawa so za to. Mjez druhim wobhladuje se wašnje prědowanja jako rozsudzacy faktor za spěchowanje křesćanstwa. Prědarjo maja wjace kedžbu na to měć — praji so w našim času —, před kajkimi ludžimi steja a rěča. Prědarjo maja so potajkim chutnjem z problemami a naležnosćimi swojich při poslucharjow zaběrać. To je cyle wěsće dobrý pokiwy a namjet. Ale nowa tuta wěc tola njeje. Hižo japoštol Pawoł je so wo to prôcowal, člowske wosebitosće při rozšerjenju ewangelija wobkedžbować.

Japoštol Pawoł je nam hač do džensnišeho časa w prawym prědowanju w kóždej situaciji a před wselakimi člowskimi skupinami najlepsi příklad wostał. Cehodla nochce-

wjace dobyl. Židam buch Žid, zo bych Židow dobyl. Slabym buch slabý, zo bych slabych dobyl. Wšitkim buch wšitko, zo bych znajmjeňša někotrych wumóžil. A to wšitko činju ewangelija, dobreho posełstwa dla, zo bych w nim podzél dostał. (kat. tekst)

Wobraz z Husčanského Božeho domu

my so tež jako Jězusowi služownicy w dwacetym lětstotku po příkladze tutoho swěrňeho muža přenjeho křesćanstwa měć?

Pawoł pisa w 1. lisće na Kor.: Hačkuli njejsym wot nikoho wotwisny, sym so wšém za služownika scinił, zo bych jich cím

Pawoł je při wšich člowských wosibitošcach čistosc ewangelija na kóždy pad wobkedžbowal. Pawolovo předowanje běše přeco chutne, to rěka jasne a zrozumliwe, bjezkompromisne, mějo cylu a polnu wěrnost jako zaklad. To pak je jedyn wažny dypk, kotriž so pře někotrehožkuli předarja zanjecha. Běda tym předarjam, kotriž so po principje maja, zo wosadnym w předowanjach to poskiuju, wo kotrymž wědža, zo w jich wušach rjenje a přijomne klinči! Z tym tola njeje člowské pomhane, hač su słowa předarja za wuši lubozne kaž měd. Bohužel postupuja někotri runje tak. Woni analyzuja: što chcedža ludžo slyšeć? Potom wužiwaja předowanje jako skladnosć, zo bychu ludžom prajili, štož rady slyša. Tajke předowanja su po zdaću wuspěšne a potriebam moderneho časa wotpowědne, ale tola su wjace hač tunje.

Z Jězusoweho přirunanja je jara jasne za nas, zo je Bože słwo přeco a wšudze to samsne. Stejišo jednotliwych člowských skupinow k Božemu słwu je wselake. Bože słwo někt pak njeje za jednoho dobre a za druheho škodliwe, ale za kóždeho člowského na samsne wašnje a w samsne měrje dobre a spomožne. Nic Bože słwo liči člowskému k tutej abo tamnej z tych štýrjoch skupinow,

wo kotrychž je rěč w přirunaju. Na-wopak, člowjek je so přez swoje stejiščo k Božemu słowu sam rozsudžil. Ale z tutym rozsudženjom njeje ta wěc wotbyta. Wot tutoho rozsudženja je přichod člowjeka wotwisy a zdobom, što z nim we wěčnosći budže. Jenož předowanje, kotrež je chutne, móže člowjek k prawemu rozsudženju dopomhać.

Komuž je připowědanie Božeho słowa poručene, ma tohodla wulku zamołwitosć. Wón dybri woprawdze Bože słwo dale dać. Néchtón je so hižo za tutu službu zahoril, ale je bórze dowidžał, zo ta wěc tola tak cyle lochka njeje. Néchtón skorži, zo jemu na wjesolosći w cyrkwin-skej službje pobrachuje. Ma pak k tomu woprawdze přičiny?

Štož ze wšej chutnosću Jězusowe přirunaju wo syjerju při kóždym předowanju tak abo tak sobu wob-

mysli, njemôže nikdy zadwělowany być. Jězus wuči nas, kajki rozdžel je, štož nastupa reakciju, potajkim wotmolwu ludži na Bože słwo. Tu-tón rozdžel, štož wotmolwu ludži na předowanje nastupa, je za předarja nic fawca za špatne dželo abo nje-dosahace přihotowanje, ale wobkru-čenie, zo je wosadnym Bože słwo prawje, potajkim po Božej woli pra-jil. Bože słwo prawje prajić ma jako wuměnjenje, zo předar wšo praji, předewšem husto tež jara chutne słowa, ale to nic jako wobskorženje, ale jako dobru wótcowsku Božu radu, přetož Bóh chce nas před padom a wotpadom wobarnować. Džens budž nam na wosebite wašnje prajene: jenož w tym padže, hdyž smy tež my zwolniwi chutne słowa sly-šeć a a připóznać a sebi k wutrobje wzać, slušamy sobu k štvrtej sku-pinje.

Wjele wosadnych měni, zo přiklesk

abo chwalbne słowa su najwyše krónowanje jednoho předowanja. Nic tak. Prédowanje ma chutniši nadawk. Wone nochce nastork dać k při-kleskej, ale chce nastork dać k prawemu rozsudženju, k přeměnjenju dotalneho žiwjenskeho wašnja, k wotwobročenju wot wopačnego pu-ća, k přiwobročenju k črjodce tam-nych zbożownych ludži, kiž Bože słwo slyša a zachowaja jo w pěknej a dobrzej wutrobje a přinjesu plody w sérpliwości.

Njech pomha nam naš Kublanski džen, zo bychmy tež za tutu wažnu stronu předowanja lěpše zrozuměnje měli! Hewak njedónđzemy k wobročenju, kotrež je wuměnjenje za to, zo mamy tu na zemi tamne wje-sele, kotrež běše za přenich křes-a-now a wosebje tež na japoštoła Pawoła podpéra we wšitkých situac-jach.

W. F. M.

Jedyn džen po Waršawskich hasach (Skónčenje)

Njech jich dopomjeće nas pohonja, zo bychmy ponižni, tolerantni, sérpliwi byli. Při wšej wučenosći, při wšej dobrej woli móže so člowjek mylić. Ty m a š s n a n o d ē w e j e č k r o ċ p r a w j e , a t a m n y s o d ē w e j e č k r o ċ m y l i , a l e d ē s a t y k r o ċ s y s o t y m y l i , a t a m n y j e p r a w j e m ē l . Běda tebi, jelizo ty nětkle nimaš po-nižnosć dosé. Tutoń jedyn zmylk móže twoje 9 dobyćow tebi skazyć a tebję przed člowjekami a przed Bohom wohańbic.

Z tajkimi myslimi džech dale po „Nowym swěće“. My čakamy po slu-bjenju našeho Knjeza na nowe nje-bjesa, na nowu zemju — na „nowy swět“. Ja tam džech po „Nowym swěće“ — po hasy, kotař ma tole mimo. Hdy by to jenož mimo nje-bylo, ale woprawdžitosć, my wšitcy bychmy dyrbjeli do Waršawy putni-kować, zo bychmy so zeznali z nowym swětom, z jeho zakonjem, z jeho kulturu, z jeho nahladami. Wo-bohaćeni bychmy so dom wróciли a hnydom bychmy po tamnym přiklá-dze swój dotalny stary swět do rjeń-šeho a lěpšeho — do noweho přetwo-rili. Ale škoda, „Nowy swět“ je jenož mimo jedneje Waršawskeje hasy. Hač je „Nowy swět“ preco jenož mimo rjaneho, wabjaceho sona?

Na „Nowym swěće“ nastrója mje stary swět, zańdzeny čas. Tafla na scěnje:

Tuta zemja je poswjećena z pól-skéj kreju.

Tu morichu fašisca 40 Polakow.

Dalša tafla:

W tutym domje spalichu fašisca 350 Polakow.

Dalša kamjentna tafla:

Tuta zemja je poswjećena z pól-skéj kreju.

Tu zatrělichu fašisca 80 Polakow.

Jedyn cył džen chodžach po Waršawskich hasach. Preco zaso a zaso mimo česnjachu tele kamjentne tafla.

Wbohi pôlski ludo, što sy ty čer-peje dyrbjał!

Čerpjeć w našim času, na kotrež smy hordži.

Čerpjeć pod zawiedżenym ludom, kotrež sebi wjele wě na swoju wy-soku kulturu.

Ze zrudobu čitam tele tafla. Kožda

mje znova wobskoržuje. Ja sym tež némski wojak byl.

Styskne pomyslenje: Mje bychu tehdom do Waršawy stajili.

Bóh je mje před tym zwarnowař.

Na kóncu „Nowego swěta“ — a hišće kusk dale — twarja stary kralow-ski hród znowa, kotrež bu wězo tež we wójnje dospołnje zničeny. To ré-ka: jedyn portal bě wostał. Za tute wrota twarja nětko cyły nowy palast, kaž by krawejc dał stary kneflik a sebi za njon skazal nowy woblek. Po-lacy maja hłuboke zrozumjenje za staru kulturu. A džiwnje: moderny člowjek je zalubowany do starožitno-sćow.

Před połłetom widžach spočatki tuttoho twara a so nětk džiwich, kak daloko běchu twarcy hižom přišli. Cyle wěsće budže tež tutón nowy „stary“ hród krasna parla pôlskeje stolicy.

Mjeztym běch na „Mjedowu“ dō-šoł, hdžež stej palast pôlskeho arcy-biskopa a kenclja ewangelskeho bi-skopka porno sebi. Nadžiomnje je su-sodstwo mjez woběmaj słodke kaž měd.

Dale po hasach běhajo dohladach so muzeja k česci Marje Skłodows-ke-Curie, swětosławneje pôlskeje fyzikarki, wo kotrež njedawno hi-žom w „Pomhaj Bóh“ pisachmy. Jejny ródný dom su za muzej posta-jili. Nadobna chěž! Prof. Skłodow-ski bě wučer na gymnaziju. Z hnutej wutrobu wobhladowach sej wobrazy ze žiwjenja tuteje wulkeje žony. Wona bě sama wo sebi prajiła:

Ja sym jedna z tych,
kotrež maja wědomosć za najeňšu wěc.

Jedne dalše słowo z pjera tuteje žony, kotař bě swoje žiwjenje tak cyle wědomosći wěnowařa:

Wědomosć je zaklad wšeho postupa, wobohaćenia našeho žiwjenja a pomješenja našich čerpjenjow.

To wšak drje je wěrno.

Wědomosć pak je nam tež „wo-bradžila“ nowočasnu techniku za wojska. Cyle wěsće je wědomosć naše žiwjenja porješila. Wšón swět pak ma džensa wulke starosće, kak móhł stracham wobarać, kotrež zwisuja z techniku.

Madame Skłodowska-Curie je

z wulkej dowěru hladała na wuwi-wanje wědomosćow. My smy džensa wo něsto strózbeniši.

W.

Kublanski džen 26. 2. 1973

w Budyšinje

Zapozdžena zymička drje běše toho abo tamneho wotdžeržala, so do Budyšina na Kublanski džen na puć podać. Tak běchmy lětsa wo něsto mało mjeňša ličba hač hewak. Duch pak mjez nami bě tón stary, luby, přečelný — a serbski.

Prédar farar Feustel-Minakański měješe za tekst přirunanje wo syje-rju. Wšitey, kotrež smy předowanje slyšeli, drje jo tak ruče njezabudžemy. Kaž běše jeho rěč jasna, zrozumi-liwa, tak běchu tež myslie dobre, wěrne a sprawne. Snano mőžemy w přichodnym čisle předowanje wo-cíšćeć.

Brafr diakon Běrka-Hodžijski za-běraše so kritisce z prašenjom rado-sće w cyrkwi. Ewangelijon — wjesola powěsć dyrbjala radosć wubudžić, ale mamy ju mjez nami? Tež jemu při-poslucharjo z nutrinosću připoslucha-chu a dyrbjachu jemu přihlosować. Zanurmy so do Božeho słowa, a naša wutroba budže so zaso radować mōć.

Brafr farar Pawoł Wirth-Klukšan-ski nam po připoldnišej přestawce dawaše dobre pokipy, kak bychmy móhli tež w našich serbskich wosa-dach nowe a wjeselše formy zhromad-neho žiwjenja nałożować. Bože słwo slyšeć, so dać k pokuće wołać, Božu swiatu wolu zhromadnje sej rozpominać, ale zhromadnje tež wje-sole kuski spěwać, žortować a so r a d o w a c.

Štož so nam koždy króć njecha tak prawje poradžić, to lětsa mějachmy: žiwu, zajimawu a husto dosc žortnu rozmolwu. Wšitkim, kotrež su tak lu-bje přinošowali, so wutrobnje džaku-jemy — wosebje tež lubej sotře z Njeswačanskeje wosady, kotař nam dołhu, pobožnu a po duchu tak ryzy serbsku baseń njeboh fararja Waltarja přednjese — z hłowy. Wutrobny džak wak zaso našemu lubemu předsydźe Serbskeho cyrkwienskeho dnja, fararjej Geratej Lazarej-Buke-čanskemu, kotrež bě zaso wšo tak swěru a pilnje a wustojnje přihoto-wał a nawjedował.

Wotmołwa Prapremjera w Budyšinje

Petr Malink, syn prjedawšeho njezapomnitého serbskeho fararja we Łazu, je auttor tuteje hry, kotrejž prapremjera běše 22. měrca na jenwišču Němsko-Serbskeho ludowego džiwadla. Na loňšim Serbskim cyrk-winskym dnju bě nam wo Handriju Zejlerju přednošoval. Ale runje tak derje je so Petr Malink tež z wulkim serbskim basnikom Jakubom Bartom-Čišinskym zaběral, kaž tuta činohra nam pakaza. Wona njecha byc jeho biografija. Tuton prjedawši katolski duchowny, kiž so w hré jenož „basnik“ mjenuje, běše awtorej model za jeho dramu. Malink pak je to derje dokonjał, z wulkej wustojnosću historisku woprawdžitost a basnikowu fantaziju zjednočic. Wón rjenje wopisuje towarzystwne wobstejnoscē tehdomnišeho časa w spocatku našeho lětstotka. Basnik, horliwy Serb a Slowjan, kiž mješe wutrobu polnu lubosće za wšitkikh, kiž k njemu příndzhechu, wosebje za swojich serbskich bratrow a serbske sotry, za džeci, ale tež za němskeho kaž českého džéfačera, příndze přeco zaso do konfliktow ze swětnej kaž z cyrkwinské vyšnosću. Hra so z tym započnje, zo sej wokrjesny hejtman raznje wot biskopa krute zakročenie přečiwo rebeliskemu kaplanej na wuslužbje žada, štož pak chce biskop najprjedy jako lapalici wotpokazač. Wosebje chce senior tachanstwa jeho škitač. Wokrjesny hejtman pak wostanje na swojim stejišču a docpē, zo biskopowy ordinariat basnikej w módrym lisće jeho zadžerženje porokuje. Wobsah hry je nětko w pječ aktach, kak basnik znutřkownje wojuje wo prawu wotmołu. Wón je sam, ale tola nje-

je to jenož monolog. Wothladane wot toho, zo wón rady rěci ze swojim starym křeslom, na kotrymž wón sedzi, je přez cylu nóc tam we jstwě kapłana živa, rjana, luba, ale tež hrozna, njepřijomna rozmołwa. Petr Malink je so wulkotnje na to wustejat, při přemyslowanju a rozpmianjanju basnika na wšelake nazhodenja, tež w jeho fantazijach a sonach dać wustupowač wšelakim wosobam a postawam, kotrež pak jeho krujuja a přesčehaja abo kotrež jeho škitaja a derje z nim měnja. Basnik biskopej na zdwořliwe, ale tež na jasne wašnje wotmołwi, zo njeje jemu móžno, mjennowane potroki a wobskóržby připrōznač. Biskop a tachantski senior staj bjez rady, što hejtmanej na to wotmołwić. Ale tón je sam nazhonił, zo je basnik čežko chory a zo dyribi so do spitala podać. Na tajke wašnje je za swětňu kaž za cyrkwinskou vyšnosć wěc nětko wotbyta. Basnik sam pak hlada měrnje do přichoda.

Program mjenuje 31 wosobow. Jenož jedna njech je wosebje wuzběhnjenja, mjennujcy postawa basnika, kiž bě Beno Šram přewzał. Tajku wuběrnu charakterowu rólu předstajič, je hoberski nadawk. Wón je jón na mišterske wašnje rozrisal. Tež druzy su činili, štož móžachu. Zwyjelace bě wustupowanje serbskich džeci. Wobrubjene bě předstajenje wot hry na piščelach a wot recitacijow Čišinského basnjow přez serbske džiwadželnicy. Wosebje džakowanje a připrōznačne pak sluša našemu Pětrej Malinkej, kiž je so tež tu znova jako wobdarjeny spisowacel a dramaturg wopokazał, Bohu k česi, Serbam k wužitku! La.

Bože mły ny mlěja pomałku

Škörky su so k nam wróciłi, a z tym so zaso započina čas pućowanju. Pojedźeš-li z Budyšina přez Budestecy do susodneje Českaje, tak příndzeš přez wjes Wjerbjež (Wurabis). Znata je tam wulka křiwata hora, hdźež je so hižo wjele njezbożow stało – tež smjertnych.

Do tuteje wsys dôjdze před wjele, wjele lětami česki student, kotrejž dyrbješe z domizny někakjeho politiskeho podawka dla čekný. Hižo běše čma, a naš přečel sej njezwéri wo někakje durje klepač wo nočlēh. Blisko statoka zaléze na štom a mōžeše wottam do wobswětlenje stwy hlađać. Žona spaše tam we łožu. Tu zastupi mjeļčo muž a – student swojimaj woćomaj nochcyše wěrić – zabi žonu. Njeby-li sam widział, njeby tajke hrozne mordarstwo za mōžne měl. Sam přesčehany njepraješe wo njeskutku nikomu ničo, ale džeše dale, byrnjež tež z třepotaczej wutrobu.

Něsto lět pućowaše po němskym kraju. Hrajo na swojich huslach zašuzeše sej wšedny chlēb. Hdyž běchu so w Českéj pomery změrowali, chcyše so dom wroćic, a příndze zaso do Wjerbježa.

W hosćencu zhoni, zo najbohatši muž wsys kwasuje. Bórzje jeho prošaču, zo by jim na huslach zahral. Njewesta bě młoda rjanolinka. Ze

zrudnymaj woćomaj hlađaše na mužikanta. Přečiwo swojej woli bě so po prošenju lubowanego nana na bohačka wudała a bě wostajiła z wurdženje wutrobu pěkneho, ale chudeho lubowarja.

Kak pak so česki pućowar strōži, wuhladawši nawożenju a hnydom spóznawši w nim mordarja tamneje nocy. Před woćomaj jemu zaso wšitko steješe, štož podarmo bě spytal zaby.

Kwasarjo wobkedžbowachu zblědnjenjeneho herca a hladachu na njewjestu a njewědžachu, što ma wšo rěkāc.

Kwasny herc poča rěčeć wo swojim potajnstwie. Nawożenja chcyše so na njeho walici, ale muscy hosco jeho škitachu před surowym kowarjom. Ludźom wšak bě džiwno, zo běstej dwě młodej žonje kowarjej za sobu a wobě nahle wumrěloj. Hnydom so rowaj wuhrijebaštaj – a zawiernje, wobě žonje mještej rozbity nop.

Młoda njewesta bě nazdala wšemu přihladowała. To bě potajkim nětkj jejna kwasna nóc, kotrejž bě so bojała, njewědžo wšak prawje, čehodla. Kowarja njebě lubo měla, ale poslušna mandželska chcyše jemu byc.

Nětko bě zaso swobodna. Z džak-

nej wutrobu wuspěwa modlitwu. Tež huslerzej chcyše so džakować, ale tón bě hižo wotešoł.

Nazajtra při switanju překroči wšon zbožowny mjezy do domizny.

Kowarja pak přepodachu swětne mu sudej. HaTaBu

Staruška mi powědaše

Bórz – za krótke lěta – swjeći swoje stote narodniny. Hač je dočaka?

„Kaž budže Bóh luby Knjez chcyć. Ja sym hotowa.

Hdže su tola te lěta wostali?

Rjane moje žiwenje běše. Strowa sym byla a rady sym stajne dželała. Moji knježa běchu ze mnou spokojom. Na dwěmaj blakomaj sym na kóždym sydom lět služila. Jenož w najwosobnišich domach sym za słuzownow byla.

Ach, to dyrbju Wam powědać: Hdyž běch na nowym blaku přeni raz pola rěznika a mje tam njeznačhu a so mje prašachu, pola koho sym: Nō, tam a tam!

Tam žana dlěje hač šěsc njedzel njewutraje. Wy tež nic.

A zawiernje po štwórce lěće prajach swojej knjeni, zo zaso póńdu, wšako jej ničo prawje činić njemožu. Wona pak mje prošeše, zo bych tola hišce raz spytala a wostała – wona chce so polěpšić. Tuž wostach tam hišce sydom lět.

Sotra mojeje knjenje chcyše mje rady sobu do Ameriki měć. Moja knjeni wšak by mje puščila, ale radšo chcyše mje wobchować. Tak sym w Drježdžanach wostała.

Što měniće, kak sym lutowała a spuščomna byla. Moji knježa wšak tež tak jara wjele pjenjez njemějachu: wjele džeci, wjele služownych, wulke hościny. To chcyše wjele pjenjez być!

Hdyž běch naši knježa zapućowani, běchmoj dwě služownej samej w cyłym domje. Wšitko smój derje wobstaralej. Na naju móžachu so spušćeć!

Hdyž běch daloko přez 30 lět, sym so woženila. Dobreho sym muža měla. Z džecimi, kotrež bě mój zwudowjenju muž do mandželstwa přinjestr, sym so derje zrozumiła. Džeci su z lubosću stajne mni wiſali.

W Njeswačidle běštaj za mój šulski čas dwaj wučerzej – Hilbrich a Frenzel. Pola nas doma so němsce rěčeše, ale wučerzej so wjeseleştaj, hdyž ja serbske spruchi a kěrluše so bu wuknych.“

To su jenož někotre sady z dołich rěčow lubeje wosadneje. Jej připosuchać so ci njewostudži.

Jejne rěče su rjane, dokelž su džakowne.

Žane wobskóržby, ale dobrociwe spominanje na zańdžene časy a luby zemrětych.

Swětłe wobrazy ci před woči staja, dokelž je jejna wutroba swětla.

W.

Serbski ewangelski cyrkwiński dżen 1973 2. a 3. junija w Husce

Kaž hižo wésće, je nas Husčanska wosada a jeje młody farar Bauer lętsa k sebi přeprrosyla. My smy za to jara džakowni a so wjeselimi na naše zwučene zeñdženje tam.

Sobotu, 2. 6., w 15.00 hodź. je zhromadźizna wšich cyrkwińskich sobudźelaćerjow a pomocnikow a druhich zajimcow. Knjez dr. Jenč budźe nam przednošować wo wuznamnych wosobach ze stawiznow Husčanskeje wosady. Potom so tež zaběramy z aktualnymi prašenjemi našeho serbskeho wosadnego žiwjenja. Přiñdzie we wulkej ličbje!

Njedželu, 3. 6., w 9.30 hodź. je swjedženska Boža služba. Prédować budźe br. farar Pawoł Albert-Budyski. Wot 11.15 hodź. hač do 12.00 hodź. je tak mjenowane „podiumowe rozrēčowanje“, to rěka, my slyšimi rozmolu jednotliwych, kiž na voltańnišu sedža a temu cyrkwińskiego dnja rozwija „Jako křesčan žiwy być! — Ale jak?“ Wot 12.00 hodź. hač do 15.00 hodź. je připoldniša přestawka. Wobjedować budźemy w tamnišim „Parkowym hotelu“. Potom budźe tež skladnosć k wuchodźowanju w rjany parku; snano mamy zbožo, zo runje rododendron kćéje! Ale najwažniše budźe nam naša zabawa we farskej zahrodze ze spěwami a wšelakimi mjeńšimi přednoškami a přinoškami. A wot 15.00 hodź. hač něhdźe 16.30 hodź. budźe naša zwučena hłowna a skónčna zhromadźizna, w kotrejž budźemy hišće wšelake slyšeć a widžeć k mjenowanej temje našeho cyrkwińskiego dnja. Tež naši hosći chcedźa nas strowić. My chcemy wšo tak zrjadować, zo jednotliwe poskićenja a narěče předolno njetraja!

Boha Knjeza prosymy wo požohnowanje za wšitko, štož smy sebi předewzali w jeho mjenje.

Was wšitkých přeprošuje kaž přeco nanajwutrobnisko

Waš farar Gerat Lazar-Bukečanski,
jako předsyda Serbskeho cyrkwińskiego dnja
w mjenje přihotowaceho wuběrka
kaž tež w mjenje Serbskeje superintendentury.

Wobraz z Husčanskeho
Božego domu

Dr. jur. Vladimír Mičan zemrěl

Pjat 9. maleho róžka 1973 zemrě po dolej a čežkej chorosći Dr. Vladimír Mičan w 82. lěće swojego žiwjenja w Brnje, hdźež bě so 14. 7. 1891 narodźił. Wón bě dobry a swěrny přečel lužiskich Serbow a sebi zasluži, zo na njeho spominamy.

Njeh drje bě ordinērowany wikar w Českobratrskoj cyrkwi — 1951 hač do 1957 skutkowaše w Siluvkach pola Brna —, tak wón tola wostanie rjany příklad zahorjeneho a do Božej wěcy zapřehnjeneho lajka. Wón džělaše na bance, ale z wutrobu bě w cyrkwi. Hižo do prěnjeje swětovje wójny bu postajeny za lajskeho předarja a jako tajki je při wšelkých přiležnosćach pomhal. Zdobom bě sekretar pri „Bibliskim towarzstwie“. 16 knihow je wudał, 12 z nich je sam napisal. Wón wudawaše misjonski časopis a je napisal a wudał cyły lětník předowanjow. Jako přeni sobudźelačer Bibliskeho towarzstwa je so starał wo Čechow we wukraju. Wjetšinu tutych wosadow je sam wopytował. Tak bě w lěće 1924 w Polskej a we Wolyniskej, 1927 w Juhosłowjanskej, 1926 w Němskej a pola českich wosadow w Delnjej Śleskej, 1931 w Rumunskej, 1934 w Boharskej, w Madžarskej a w Juhosłowjanskej.

Na prěnim městnje steješe jemu Lužica, kotruž lubowaše a z kotrejž běše zwijazany hač do poslednjeho wokomika swojego žiwjenja. W lěće 1924 wuda knižku „Serbska ewangeliska cyrkve w Hornjej a w Delnjej Lužicy“. W njej wopisuje nadrobnje swoje pućowanje, zetkanje z člowjekami, stare a nowe stawizny cyrkwje. Wjace hač 40 wobrazków w njej nadeňdžeš. Džens je tole džělo drohotne a dokumentariske. Mičan so zezna z prof. dr. Muku, kotryž jemu swoju fotografiju 10. 3. 1924 wěnowaše. Wón so znaješ a sej dopisowaše z delnjoserbskej spisowacelku

Minu Witkojc, z narodnym horliwcom a swěrnym křesčanom Bjedrichom Latkom z Nowej Wsy pola Choćebuza, z delnjoserbskim farajrom Herbertom Nowakom, Dietrichom Maxom a druhimi.

W Hornjej Lužicy měješe wjele přečelov — nic jenož mjez ewangeliskimi, ale tež mjez katolskimi. Wón tež zwonka Lužicy pytaše za Serbami. Tak wuslědzi w Botharskej darbistisku serbsku swojbu Kowalec (Darbišća su křesčanska sekta, koṭraž wotpokazuje duchowne zaſtojnsto w cyrkwi). Hdyž so Kowalec swojbu do domizny — do Brězowki pola Slepoho wróci, wón wudowu Kowalowu napominaše, zo by serbske žony hromadžila pod Božim slobom.

Mičan njepućowaše jako žurnalist, ale jako přečel. Nawjazane přečelstwa wón z listowanjom dale džerzeše. Bratr dr. Mičan widžeše z połnym přeswědčenjem wěc narodnosće a wěc wěry jako cyłk. Wón měješe krutu dowěru, hdyž budu so přečeljo lužiskich Serbow modlić wo duchowne wubudzenie we Lužicy, tak to wubudži nowu narodnu horliwosć. Tohodla so lěta dołho prōcowaše wo nowowudače swjateho Pisma w hornjoserbskej a w delnjoserbskej rěci. Při swojich skromnych dochodach jako rentnar je samo pjenjezy składował.

W swojej wulkej lubosći k serbskemu ludej bě wón idealist. Hač do wysokeje staroby bě aktiwny. „My dyrbimy so wšitcy za Lužicu modlić!“ — tak wón w listach přeco zaso nas Čechow napominaše. Ženje nochcyše rezignować. Stajnje pytaše za nowymi pućemi a nowymi wašnjemi pomocy. Jako čežko chory so hišće nadžiješe, znova směć Lužicu wopytać a w jejnych cyrkwjach móc Bože słwo připowědać — a za Serbow so modleše.

Jan Niebauer

Ž wosadow

Wojerecy. Pónđzelu, 2. 4. 1973 móžeš něhdži Čornocholmčanski farar dr. Adolf Unger swoje 86. narodniny w cilej strowosci swjeći. Ze živym zajimom sc̄ehujihišće wuwiwanje w našich wosadach a w našim kraju powištkownje. Njeh je jemu dale měrny wječor žiwjenja spožceny.

Njeswačidlo. Njedželu, 6. 5. 1973 móžešta mandželskaj Arnošt Schiewart a Hana rodž. Kneschkec w Nowej Wsy swój złoty kwas swjeći. Lubymaj jubilaromaj přejemy z cytej wutrobu Boži škit a kryw za dalše lěta žiwjenja.

Husk a. Pod lužiskimi horami chcemy so lętsa w Husce zeñć. Zo bychmy tak prawje rjanosć Husčanskeje wosady zeznali, dyrbjeli ze swojimi busami horje dojć do Nowej Wsy, do Drječina a do Waročic abo samo do Zdžaria (Sora), kotryž wšak słuša hižom do Wjelečanskeje wosady. Wot tam horjeka maš krasny wuhlad do Lužicy. Při rjany wjeđre widžiš wot tam w dalokosći Hörnikecy, Hamor (Boxberg), haj sa mo Čornu Pumpu.

Wosrjedź dnja k tomu chwile njebudźe, ale snano móžeja sej holanske wosady tajki krótki wulět do horow zaplanować, předy hač z Cyrikwińskego dnja zaso dom pojedu.

Pomhaj Bóh, časopis ewangeliskich Serbow. — Wuchadźa jónkróč za měsac z licencu čo. 417 Nowinarskej zarjada pola předsydy Ministrskeje rady NDR. — Rjadaju Konwent serbskich ewangeliskich duchownych. — Hłowny zamotwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswačidlski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Ciś: Nowa Doba, čiščerja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-646)